

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

צו.

עין משפט נר מצוה

רצה סבר לה כר' יונתן. לאמר אחד אחד משמע ומתוך דרשא דקראי כרבי יונתן למדרש כי הני מתני' דלעיל: דמיני וסניא אידך לא גרסינן אלא קראי קא נקיט. והא דמפיך בהא דרצה וקא נקיט קראי איפכה לאו דוקא. ונראה צעניי שטעו בגירסא להגיה בצפירים דסבדי דהא מתני' קמייתא כרבי יאשיה ויהיא מתוך אציי ובתרייתא כר' יונתן והיה מירך רצה ולא היה דכל כמה דנקטיה ליה לקראי בין כסדר בין הפוך בין לר' יאשיה בין לר' יונתן חלה דרשא היא למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה ותרוייהו מתני' מתוך אציי כר' יאשיה ורצה כר' יונתן: איפוך אנה. לומר שבשעת שצירה פוטרמו ולא בשעת שאילה: שכן חייב צונוסיה. על אותה עשה מתמידי הוא: שכן חייב צונוסיה. ע"י רב אשי אמר.

- (א) ונתת קלה: וש"נ.
- (ב) ונתת לה: וש"נ.
- (ג) גיטין מז: כ"ב קלי:
- (ד) מרים עב: מיר יב:
- (ה) ונקמן ט"ז.
- (ו) ונתת דליקה לממר דפליגי.

הגהות הב"ח

- (א) גמ' ומתוך לקראי כר' יונתן וס' כ"ג ונתת דמילא מתקן: (ב) שם ושאלו בעלה עבדה אשה: (ג) רש"י ד"ה עבד ארי אין דין שואל וגם משאיל גורמים בו שאין לו: (ד) תוס' ד"ה שאל וכו' ואמאי נקיט. כ"ב פי' ואפי' אה"ל דיש כח לאשה כמו לבעל אמאי נקיט שאל מן האשה ולא נקיט שאל מן הבעל:

מוסף רש"י

המוכר שדהו לחבירו לפירות. שיהא הלוהק פירות עד עשר שנים ומחור הקרקע דבעליה. וזמן שאין היובל טובא קאמר, דהיינו משגלו שגט ראונו וטבט גז, שגלו תמלה מעבר הירקן ע"י פטריה עד חצות ירושלים. דאי זמן שצובל טובא קמא מירה לפירות היא שמי סופה לחור ציובל (ג'סין ח'.) מביא וקורא. מקרא כנוריס, דקרינא ביה האדמה אשר נתתה לי ה' (דש"ס ב"ב ק"ד.) מביא ואינו קורא. שאינו יכול לקרות האדמה אשר נתתה לי וימיה בהנאה חייב דכמיז אשר מביא מאלוהיך. שיהי שיעבד לו ויקנת הקרקע לפירותיו (שם.) בקנין הגוף דמי. ויכול לומר מראשית פרי האדמה אשר נתתה לי (ג'סין ח'.) ואישה יפרנו. ולא שלח (ג'סין ע"ב.)

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

רבא סבר לה כרבי יונתן ומתוך לקראי כרבי יונתן (ב) דתני' ואם בעליו עמו לא ישרם משמע דאיתיה בתרווייהו ומשמע נמו דכי איתיה בחדא וליתיה בחדא פטור וכתוב בעליו אין עמו שלם ישרם משמע דליתיה בתרווייהו ומשמע נמו דכי איתיה בחדא וליתיה בחדא חייב לומר לך היה עמו בשעת שאילה אין צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שאילה אנה מסתברא שאילה עדיפא משום דקא מייתי לה לרשותיה אדרבה שבורה ומתה עדיפא שכן חייב באונס' אי לא שאלה שבורה ומתה מאי עביד ואי לאו שבורה ומתה שאלה מאי עביד אפילו הכי שאלה עדיפא שכן חייב במזונותיה רב אשי אמר אמר קרא וכו' ישאל איש מעם רעהו ולא רעהו עמו שלם ישרם הא רעהו עמו פטור אי הכי בעליו אין עמו ואם בעליו עמו למה לי אי לאו הנך הוה אמינא האי אורחיה דקרא הוא יבעי רמי בר חמא שאלה לרבעה מהו כדשיילי אינשי בעינן ולהכי לא שיילי אינשי או דלמא טעמא מאי משום הנאה והאי נמי הא אית ליה הנאה ישאלה ליראות בה מהו ממונא בעינן והאיבא או דלמא ממונא דאית ליה הנאה מיניה בעינן וליבא ישאלה לעשות בה פחות מפרוטה מהו ממונא בעינן ואיבא או דלמא כל פחות מפרוטה לא כלום היא השאל שתי פרות לעשות בהן פרוטה מהו מי אמרינן זיל בתר שואל ומשאיל ואיבא או דלמא זיל בתר פרות וכל חדא וחדא ליבא ממונא ישאל משותפין ונשאל לו אחד מהן מהו כולו בעליו בעינן והא ליבא או דלמא

ממונא דמיתתני מיניה. פירוש שמשמטם צו: **ממונא בעינן** והאיבא. פי' דממונא צעין שיסאיל לו והאיבא ואית ליה נמי הנאה מיניה: **ונשאל** לו אחד מהן. תימנה מאי קמיבעיא ליה דכיון דאם נשאלו לו כל הצעלים פטור מהכל השתא יפטר מחליו כדלמרי' צמרוכה (צ"ק דף ע"א:) חמשה צקר אפי' חמשה חלאי צקר וי"ל דהתם סברא הוא שישלם לפי מה שגנב אצל שאילה צבעלים אין סברא לפטור והוי כדדוש ואין לך צו אלא חדושו: **ישאל** מן האשה. תימנה דמה כח יש לאשה להשאיל צנכסי מלוג שהפירות לבעל ולבעל יש לו כח להשאיל בלא רשותה והיא אינה יכולה להשאיל כלל (ו) ואמאי נקיט שאל מהאשה יש לומר דאין צבעל יכול להשאיל או למכור פירות נכסי מלוג בלא רשותה כדלמור רצה בהאשה שפלו (כחצות דף ע"ב:) משום רווחא דציתא אי נמי ה"ק שאל מן האיש נכסי מלוג שהן של אשה מהו:

בעל פלוגתיה דר' יוחנן ורייש לקיש. לא צעי למימר פלוגתא דתנאי היא דליפליגו גבי המוכר עבדו ע"מ שימשתנו עד ל' יום אי ראשון הוי צדין יום או יומים או שני (דל"כא מ"ד) (צ"ק דף ע"ב.) דפליגי דמר דריש תתמו ומר דריש כספו אי נמי אפי' למ"ד התם בקנין הגוף דמי היינו משום שמייר המוכר לעצמו פירות צעין יפה אצל בעלמא לא: **שליח פלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה דתניא ב"ו.** וא"ת הכי מדמה שאילה צבעלים לנדריס דהא שום דרשא איכא לרבי יאשיה דלא הוי שליח כמותו דבעלמא לא פליגי וי"ל דטעמא דרבי יאשיה התם משום דכתיב תרי זמני אישה אישה יקימנו ואישה יפרנו למעוטי שלוחו והי"נ כתיב צעליו תרי זמני אי נמי משום דלשון צעליו ואישות משמע ליה הוא דוקא ולא שלוחו: אמר

- ח א מ"י פ"א מהל' סגולה ופקדון הלכה ד סגן עשין כב טו"ע ח"מ ס"י שם סע"ד:
- ט ב ג ד ה מ"י שם ס"ב הלכה ט סגן שם טו"ע ח"מ ס"י שמו סע"ד:
- ו ז מ"י שם הל' ח טו"ע שם סע"י יא:
- ז ח ט י מ"י שם הלכה יא ח ט י מ"י שם סע"י ט (וינוס"ע ח"ה"ע ס"י פ"ה ס"א):
- יב כ ל מ"י שם הל' ה טו"ע ח"מ ס"י שמו סע"י ו:
- יג ד ו מ"י פ"ד מהל' כנוריס הל' ו:
- יד ס מ"י פ"ג מהל' נדריס הלכה ט סגן לאון רמב טו"ע ח"ד ס"י רל סע"י ז:
- טו ע מ"י פ"א מהל' שלוחין ושותפין הל' א סגן עשין כב טו"ע ח"מ ס"י קפב סע"ף א:
- טז פ מ"י פ"ב מהלכות שאלה ופקדון הלכה ה סגן עשין כב טו"ע ח"מ ס"י שמו סע"ף ו:

תורה אור השלם

- 1 אם בעליו עמו לא ישלם אם שביד הוא בא בשבחה: שמות כב די
- 2 וכו' ישאל איש מעם רעהו וישבר או מת בעליו אין עמו שלם ושלם: שמות כב יג
- 3 כל נדר וכל שבועת אקיר לענת נפש אישה יקימנו ואישה יפרנו: במדבר ל די

מההוא פלגא דידיה מיהא מיפטר ישותפין ששאלו ונשאל לאחד מהן מהו כולו שואל בעינן וליבא או דלמא בההיא פלגא דשיילי מיהת מיפטר ישאל מהאשה ונשאל בעלה (ב) אשה ששאלה ונשאל לבעל מהו (ב) קנין פירות בקנין גוף דמי או לא אמר ליה רבינא לרב אשי האומר לשלוחו צא והשאל לי עם פרתי מהו בעליו ממש בעינא וליבא או דלמא שלוחו של אדם כמותו ואיבא א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי בעל פלוגתא דר' יוחנן ור"ל שליח פלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה בעל פלוגתא דר' יוחנן ור"ל דאיתמר המוכר שדהו לחבירו לפירות ר' יוחנן אומר מביא וקורא אומר דמי מביא ואינו קורא ר' יוחנן אומר מביא וקורא קנין פירות בקנין הגוף דמי וריש לקיש אומר מביא ואינו קורא קנין פירות ילאו בקנין הגוף דמי שליח פלוגתא דר' יונתן ור' יאשיה דתניא (א) האומר לאפוטרופוס כל נדרים שתהא אשתי נודרת מכאן עד שאבא ממקום פלוני הפר לה והפיר לה יכול יהו מופרין ת"ל (א) אישה יקימנו ואישה יפרנו דברי ר' יאשיה ר' יונתן אומר מצינו בכל מקום ששלוחו של אדם כמותו א"ל רב עיליש לרבא האומר לעבדו צא והשאל עם פרתי מהו תיבעי למ"ד ששלוחו של אדם כמותו הני מילי שלוחו של אדם אינו כמותו תיבעי למ"ד שלוחו של אדם כמותו הני מילי שליח דבר מצוה הוא אבל עבד דלאו בר מצוה לא או דלמא אפי' למ"ד אין שלוחו של אדם כמותו ה"מ שליח אבל עבד י"ד עבד כיד רבו דמיא אמר ליה (ב) מסתברא יד עבד כיד רבו דמיא בעי רמי בר חמא בעל בנכסי אשתו שואל